

Itä-Suomen Yliopiston Ylioppilaskunta

Ympäristöohjelma

2015

Itä-Suomen Yliopiston
Ylioppilaskunta

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNNAN YMPÄRISTÖOHJELMA

- 1. YLEISTÄ**
- 2. OHJELMAN TOTEUTTAMINEN JA RAPORTOINTI**
- 3. TOIMISTOT**
 - 3.1 *Kierrätys*
 - 3.2 *Energiankäyttö*
 - 3.3 *Siivous*
- 4. TOIMINTA**
 - 4.1 *Kokoukset*
 - 4.2 *Tapahtumat ja juhlat*
 - 4.3 *Liikkuminen*
 - 4.4 *Tiedotus*
- 5. HANKINNAT JA SJOITUKSET**
 - 5.1 *Yleisesti hankinnoista*
 - 5.2 *Toimistotarvikehankinnat*
 - 5.3 *Sijoitukset*
- 6. YLIOPPILASKUNNAN KIINTEISTÖT**
 - 6.1 *Kierrätys*
 - 6.2 *Veden- ja energiankäyttö*
 - 6.3 *Hankinnat ja korjausrakentaminen*
 - 6.4 *Siivous*
- 7. SIDOSRYHMÄT**
 - 7.1 *Ainejärjestöt*
 - 7.2 *Yliopisto*
 - 7.3 *Kampuskaupungit*
 - 7.4 *Muut sidosryhmät ja yhteistyötahot*

1. YLEISTÄ

Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunnan (ISYY) ympäristöohjelmassa määritellään ylioppilaskuntatoiminnan ympäristöperiaatteet ja -tavoitteet sekä annetaan selkeät toimenpideohjeet tavoitteisiin pääsemiseksi. Ylioppilaskunta on sitoutunut ympäristöohjelman toteuttamiseen edustajiston päätöksellä. Edustajisto seuraa ympäristöohjelman toteutumista hallituksen raportoinnin perusteella. Hallituksen ympäristövastaava koordinoi yhdessä kampusten ympäristökerhojen kanssa ympäristöohjelman toteuttamista. Ylioppilaskunta sitoutuu päivittämään ympäristöohjelmaa edustajistokausittain ja hallitus raportoi ympäristöohjelman toteuttamisesta vuosittain. Lisäksi hallitus päivittää ja ylläpitää ympäristöohjelman liitteitä.

Tärkeintä ohjelman toteutumisen kannalta on toimijoiden sitouttaminen toimintaan. Usein toimijat eivät ole tietoisia ympäristöohjelmasta ja toimivat vanhojen rutiinien mukaan. Onkin tärkeää saattaa ympäristöstävällinen toiminta osaksi arkirutiineja. Tähän tarvitaan myös toimijoiden koulutusta. Ylioppilaskunta huolehtii ympäristöohjelman tiedottamisesta työntekijöille, jaostoille, kerhoille ja jäsenille. Ympäristöohjelma otetaan osaksi työntekijä- ja järjestökoulutuksia ja ympäristöohjelman periaatteet kirjataan myös järjestöoppaaseen. Ylioppilaskunnan verkkosivuilta ympäristöohjelma on helposti jäsenistön löydettävissä. Hankintoja tehdessään ylioppilaskunta ottaa huomioon ympäristönäkökohdat.

Ylioppilaskunnalla on merkittävä mahdollisuus toimia ympäristötietoisuuden lisääjänä jäsenistönsä keskuudessa. Ylioppilaskunta haluaa kannustaa jäsenistöään ottamaan ympäristönäkökulmat huomioon kaikessa toiminnassaan.

Ympäristöstävällisyys ohjaa ISYY:n toimintaa. Ylioppilaskunta tiedostaa ja tunnustaa vastuunsa ympäristöstään ja pyrkii siksi ottamaan ympäristönäkökulmat huomioon kaikessa toiminnassaan. Tähän ylioppilaskunta haluaa kannustaa myös jäsenistöään: jäsenille tarjotaan tietoa ympäristöasioista, kampuksilla toimivia ympäristökerhoja tuetaan ja kampuksilla toimivia järjestöjä ja kerhoja pyritään sitouttamaan ympäristöohjelmaan. Ylioppilaskunta haluaa muistuttaa, että ympäristöasioissa pienilläkin arjen valinnoilla on merkitystä.

2. OHJELMAN TOTEUTTAMINEN JA RAPORTOINTI

Hallitusvastaavat seuraavat ympäristöohjelman toteutumista oman sektorinsa osalta, hallituksen ympäristövastaava lisäksi hallituksen ja edustajiston osalta sekä kampusvaliokuntien puheenjohtajat kampusvaliokuntien osalta. Toimiston osalta ympäristöohjelman toteutumista valvoo ja siitä hallitukselle raportoi toimistosihteeri/järjestösihteeri. Hallitus toteuttaa ympäristöohjelmaa kaikessa toiminnassaan. Hallitus raportoi edustajistolle ympäristöohjelman toteutumisesta seuraavasti:

1. Edustajisto, hallitus, toimisto ja jaostot kerran kalenterivuodessa

Raportista tulee käydä esille, miten kukin toimija on noudattanut ympäristöohjelmaa, miten se on parantunut/huonontunut edellisestä raportoinnista, miten ympäristöohjelman eri osa-alueiden toteutuminen vaikuttaa käytännössä ja mitä mahdollisille epäkohdille aiotaan tehdä.

2. Kerhot kerran kalenterivuodessa

Hallitus raportoi, kuinka hyvin järjestökenttä toteuttaa ympäristöohjelmaa ja kuinka siihen on kannustettu.

3. TOIMISTOT

ISYY:llä on toimistot kaikilla kolmella kampuksella. Toimistoissa työskentelee henkilökuntaa sekä luottamushenkilöitä. Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunnan toimistotiloissa toimitaan ympäristöystävällisesti ja energiaa säästäten. Työntekijät sekä muut tiloja käyttävät toimijat sitoutuvat alla olevien toimenpiteiden noudattamiseen.

Valinnat toimistotilojen käyttäjien toimintatavoissa saattavat vaikuttaa pieniltä, mutta pitkällä ajanjaksolla ne vaikuttavat selvästi sähkön- ja vedenkulutuksen sekä lämmityksen synnyttämiin kustannuksiin.

Ylioppilaskunnan toimistojen kahvit ja teet ovat Reilu kauppa -sertifioituja. Ympäristöohjeistus on asetettu toimistoilla näkyville

3.1 Kierrätys

Jätteet kierrätetään seuraavasti: lajitellaan bio- ja sekajäte, paperit, pahvit ja kartongit, sekä mahdollisuuksien mukaan energiajäte. Jokaiselle työpisteelle tulee tarvittava määrä oikeanlaisia jäteastioita.

Toimenpiteitä, joilla varmistetaan roskien lajittelun onnistuminen:

- Työpisteitä käyttäviä henkilöitä ohjeistetaan käyttämään jäteastioita oikein.
- Keittiöihin ja kahvihuoneisiin hankitaan astiat bio-, pahvi- vaaralliselle- ja sekajätteille ja henkilökunta sekä muut tilan käyttäjät sitoutuvat käyttämään niitä.

3.2 Energian säästö

Toimistoilla säästetään energiaa. Tärkeimmät toiminnot energian säästämiseksi ovat valojen sammuttaminen kun ketään ei ole paikalla. Tietokoneet ja niiden näytöt sammutetaan yöksi.

Toimenpiteitä, joilla saavutetaan energiasäästöjä:

- Jokainen sammuttaa toimistosta lähtiessään valot ja laitteet.
- Sisälämpötila tulisi pitää alhaisena ja työskentelylle miellyttävänä. Valoja ei pidetä turhaan päällä.
- Vältetään turhaa tulostamista ja tulostetaan tiiviisti ja kaksipuolisesti.
- Energiansäästöön kannustetaan seuraamalla sähkönkulutusta.

3.3 Siivous

- Ylioppilaskunnan toimistolla vältetään turhaa energian ja veden käyttöä tilan siisteydestä huolehdittaessa. Astianpesukoneita pyritään käyttämään vain täysinä.
- Tilojen siivoojaa ohjeistetaan jätteiden kierrättämisestä ja hänen odotetaan vievän jätteet niille tarkoitettuihin keräysastioihin.
- Ylioppilaskunnan toimistojen siivoustarvikkeet ovat ympäristöystävällisiä.

4. TOIMINTA

Ylioppilaskunta ja ylioppilaskuntatoimijat järjestävät monenlaista toimintaa. Ylioppilaskunta ottaa kaikessa toiminnassaan ympäristöystävällisyyden huomioon. Ympäristöystävällisyys otetaan huomioon myös toimijoiden kokouksissa ja ylioppilaskunnan tapahtumien sekä kokousten tarjoiluissa.

Ylioppilaskunnan ylintä päätösvaltaa käyttää edustajisto. Ylioppilaskunnan hallitus vastaa yhdessä kampusvaliokuntien kanssa edustajiston päätösten toteuttamisesta sekä valmistelee edustajistolle menevät asiat.

4.1 Kokoukset

- Kaikissa ylioppilaskunnan eri toimijoiden päätöksissä huomioidaan ympäristönäkökulmat.
- Lähtökohtaisesti esityslistoja tai liitteitä ei tulosteta kuin erikoistapauksissa.
- Kokouksien esityslistoja ja liitteitä ei kopioida, vaan ne lähetetään kokoukseen osallistuville ennen kokousta sähköpostitse ja kokouksessa asiat käsitellään videotykin tai tietokoneen avulla.
- Kokoustarjoilussa suositaan kestoastioiden käyttöä.
- Kampusten välisissä kokouksissa hyödynnetään sähköisiä etäneuvotteluvälineitä.
- Mahdollinen kokoustarjoilu on kasvisruokaa.
- Kokouksissa tarjottavat kahvit, teet ja hedelmät ovat Reilun kaupan tuotteita.

4.2 Tapahtumat ja juhlat

Yleisesti tapahtumista

Ylioppilaskunnan eri toimijat järjestävät vuosittain erilaisia tapahtumia. Ympäristönäkökohdat huomioidaan tilaisuuksien ja tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa niin, että niistä aiheutuvaa ympäristökuormitusta vähennetään.

- Suositaan kestoastioiden käyttöä.
- Kutsut ja julisteet painatetaan ympäristömerkitylle tai kierrätysasteeltaan 100% paperille.
- Juhlita ja tapahtumista tiedottamisessa siirrytään ensisijaisesti sähköiseen viestintään.
- Vuosijuhlissa vieraita pyydetään suosimaan aineettomia lahjoja ylioppilaskunnalle.

Tarjoilut

Ruoan tuottaminen, pakkaaminen ja kuljettaminen kuluttavat energiaa ja luonnonvaroja sekä aiheuttavat päästöjä. Ekologisinta ja eettisesti kestäväntä on ostaa mahdollisimman lähellä ja luonnonmukaisesti tuotettua kasvisruokaa.

ISYY on edustajiston päätöksellä mukana Itä-Suomen yliopiston Reilun kaupan korkeakoulu -sitoumuksessa.

- Jos tapahtumassa on ruokatarjoilu, suositaan kasvisruokaa.
- Tapahtumissa mahdollisesti tarjottavat kahvit ja teet ovat Reilu kauppa -sertifioituja.
- Juhlien ja tapahtumien mahdollisessa alkoholitarjoiluissa ostetaan aina, kun mahdollista Reilun kaupan tuotteita, ja lisäksi suositaan lähi- tai luomutuotteita.

4.3 Liikkuminen

Erityisesti hallitus ja edustajisto matkustavat vuoden aikana sekä kampuskaupunkien välillä että tapahtumiin eri puolille Suomea. Myös työntekijät matkustavat kampuskaupunkien välillä sekä Suomen Ylioppilaskuntien Liiton tapahtumiin. Ylioppilaskunnan toimiminen kolmessa kaupungissa vaatii myös matkustamista kampus-ten välillä.

- Kaupungin sisällä liikuttaessa käytetään ensisijaisesti kevytliikennettä tai joukkoliikennettä.
- Matkustustarve arvioidaan aina tapauskohtaisesti.
- Pidemmillä matkoilla käytetään joukkoliikennettä, erityistilanteissa muita kulkuvälineitä.
- Suositaan sähköistä kokousta aina kun se on mahdollista ja järkevää.
- Lentoliikennettä käytetään ainoastaan, jos se on kustannuksellisesti ja ajankäytöllisesti järkevää.

4.4 Tiedotus

- Tiedotus tapahtuu ensisijaisesti sähköisesti (Wiikko-Ärsyke, Facebook ja muut vastaavat kanavat)
- Tulostuksissa käytetään ympäristösertifikoitua paperia.

5. HANKINNAT JA SJOITUKSET

Ylioppilaskunta sitoutuu kilpailutuksissa ja hankinnoissa ottamaan valinnan kriteereiksi mm. ympäristönäkökohdat ja kestävät hankinnat. Uusien hankintojen yhteydessä suoritetaan tarpeellisuusarviointi ja suositaan tuotteita jotka ovat koko elinkaari huomioon ottaen, kestävimpiä ja laadukkaimpia. Lisäksi huomioidaan tuotannon, käytön ja loppusijoituksen vaikutukset sekä valmistajan mahdolliset ympäristösertifikaatit. Käyttökelpoiset käytöstä poistetut laitteet ja kalusteet kaupataan tai toimitetaan kierrätykseen.

5.1 Yleisesti hankinnoista

- Ennen jokaista hankintaa suoritetaan tarpeellisuusarviointi.
- Hankinnoissa nostetaan ympäristönäkökulma yhdeksi ensisijaisista valintakriteeriksi.
- Hankinnoissa suositaan paikallisia yrityksiä.

5.2 Toimistotarvikehankinnat

Toimistotarvikehankinnoissa yksi suurimmista menoeristä on tulostuspaperi. Paperin käyttöä vähennetään siirtymällä entistä enemmän sähköisten järjestelmien käyttöön.

- Hankittavat tulostuspaperit ja kirjekuoret ovat Forest Stewardship Council (FSC) -sertifioituja.
- Tulostamisen tarvetta vähennetään siirtymällä sähköisten järjestelmien entistä tehokkaampaan käyttöön.
- Toimistotarvikehankinnoissa otetaan huomioon hankintojen ympäristöystävällisyys.

5.3 Sijoitukset

Ylioppilaskunnan sijoittamisessa on sitouduttu eettisiin periaatteisiin. Sijoitusten eettisyyttä seurataan kalenterivuosittain.

- ISYY sitoutuu vetämään sijoituksensa fossiilisia polttoaineita tuottavien yhtiöiden osakkeista, sekä niihin epäsuorasti sijoittavista rahastoista ja muista sijoitusinstrumenteista.
- Pääsihteeri raportoi sijoituskohteiden eettisyydestä vuosittain.

6. YLIOPPILASKUNNAN KIINTEISTÖT

Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunnalla on vuokrattavia kiinteistöjä. Ylioppilaskunnan kiinteistöjen hoidossa ja huollossa noudatetaan ympäristöohjelmaan kirjattuja periaatteita.

6.1 Kierrätys

- Kiinteistöissä huolehditaan asianmukaisesta kierrätyksestä. Pyritään vaikuttamaan, että kussakin taloyhtiössä jätteidenkierrätys on kattavasti hoidettu.
- Kaikista ylioppilaskunnan hallinnoimista kiinteistöistä löytyy ympäristöohje, jossa kerrotaan jätteiden kierrättämisestä ja energiansäästöstä.

6.2 Sähkön- ja vedenkulutus

Ylioppilaskunnan tiloihin lamppuja hankittaessa käytetään energiatehokkaita ja ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja, jotka sopivat hyvin työskentelyyn. Suositetaan energiatehokkaita laitteita. Saunaa ei pidetä turhaan päällä. Seurataan ylioppilaskuntien tilojen sähkön ja veden käyttöä ja kerrotaan niiden kehityksestä jäsenistöle esimerkiksi Energiansäästöviikon yhteydessä.

Vesikalusteiden hankinnassa otetaan huomioon niiden vedenkulutus. Kalusteita huolletaan ja tarkkaillaan säännöllisesti, etteivät vialliset kalusteet aiheuta tarpeetonta vedenkulutusta tai vesivahinkoa.

- Korjausrakentamisen yhteydessä ylioppilaskunnan tiloihin hankitaan soveltuviin paikkoihin liiketunnistimella varustettuja valoja
- Jokainen toimija sitoutuu sammuttamaan valot poistuessaan tilasta.

6.3 Hankinnat ja korjausrakentaminen

Ylioppilaskunta sitoutuu kilpailutuksissa ja hankinnoissa ottamaan valinnan kriteereiksi mm. ympäristönäkökohdat ja kestävät hankinnat. Uusien hankintojen yhteydessä suoritetaan tarpeellisuusarviointi ja suositetaan tuotteita, jotka ovat, koko elinkaari huomioon ottaen, kestävimpiä, laadukkaimpia ja ympäristöystävällisimpiä. Lisäksi huomioidaan tuotannon, käytön ja loppusijoituksen vaikutukset sekä valmistajan mahdolliset ympäristösertifikaatit. Käytöstä poistetut ja käyttökelpoiset laitteet ja kalusteet kaupataan tai toimitetaan kierrätykseen.

- Ennen jokaista hankintaa tehdään tarpeellisuusarviointi.
- Hankinnoissa suositetaan ympäristöystävällisiä tuotteita.
- Korjausrakentamisessa otetaan aina huomioon tilojen ympäristöystävällisyyden parantaminen.
- Ylioppilaskunnan toimistojen sekä ylioppilaskunnan omistamien kiinteistöjen saniteettitiloihin hankitaan kestäväsiipyyheannostelijat

6.4 Siivous

Siivouspalveluita kilpailutettaessa tuodaan ilmi ylioppilaskunnan sitoutuminen ympäristöohjelmaan. Tarjouspyynnössä edellytetään, että tarjouksessa on mukana palveluntarjoajan selvitys omista ympäristöä säästävistä käytännöistä.

7. SIDOSRYHMÄT

Ylioppilaskunta tekee monipuolisesti yhteistyötä monien eri sidosryhmien ja yhteistyötahojen kanssa. Toiminnassaan ylioppilaskunta vaikuttaa yhteistyötahoihin, jotta myös he ottaisivat ympäristönäkökulman huomioon toiminnassaan.

7.1 Yliopisto

Ylioppilaskunta on aktiivisesti mukana yliopiston toiminnan muuttamisessa ympäristöystävällisemmäksi. Ylioppilaskunta on aktiivisesti mukana Reilun kaupan korkeakoulu -toiminnassa. Yliopisto käyttää huomattavaa taloudellista valtaa sijoituspääomansa kautta. Strategiansa mukaan yliopisto pyrkii vastaamaan toiminnallaan ympäristönmuutokseen tuomaan haasteeseen. Ylioppilaskunta painostaa yliopistoa sitoutumaan vetämään sijoituksensa pois fossiilienergiateollisuudesta.

- Yliopiston ja ylioppilaskunnan yhteisissä tapahtumissa (lukukauden avajaiset) otetaan ympäristöystävällisyys entistä paremmin huomioon.
- Ylioppilaskunta painostaa yliopistoa vetämään sijoituksensa pois fossiilienergiateollisuudesta.
- Ylioppilaskunta toimii yliopiston haastajana toiminnan ympäristöystävällisyyden parantamisessa.

7.2 Ainejärjestöt

Ainejärjestöt järjestävät monipuolisesti toimintaa yliopiston opiskelijoille ja ovat tärkeä yhdyside opiskelijoiden ja ylioppilaskunnan välillä. Ylioppilaskunta tukee ainejärjestöjä yleis-, hanke-, tulostus ja tila-avustuksin. Avustuksien jaossa otetaan hankkeiden ympäristöystävällisyys huomioon.

Järjestökoulutukseen otetaan omaksi osiokseen ympäristöohjelmasta tiedottaminen. Tiedotuksella pyritään järjestöjen omaehtoiseen ympäristönäkökohtien huomioonottamiseen. Ympäristöohjelmasta kirjoitetaan oma osio järjestöoppaaseen. Ylioppilaskunnan myöntämä ympäristömerkki ainejärjestöille tuo ympäristöystävällisen ainejärjestön toiminnan tutuksi myös muille järjestöille. Hallitus määrittelee kriteerit ympäristömerkin myöntämiselle. Merkkiä ei ole pakko jakaa vuosittain, mikäli tarpeeksi ympäristöystävällistä ainejärjestöä ei löydy.

- Ympäristöystävällisyyden huomioiminen otetaan yhdeksi avustuskriteeriksi.
- Luodaan kriteerit ainejärjestöille myönnettävästä ympäristömerkistä ja palkitaan ympäristöystävällisiä ainejärjestöjä.
- Koulutetaan ainejärjestötoimijoita ottamaan ympäristö huomioon toiminnassaan.

7.3 Kampuskaupungit

ISYY toimii kolmessa kampuskaupungissa. Ylioppilaskunta vaikuttaa aktiivisesti kampuskaupunkien julkisen ja kevyen liikenteen parantamiseksi. Ylioppilaskunta suhtautuu myönteisesti ja on mahdollisuuksien mukaan mukana Hiilineutraali Joensuu -hankkeessa. Ylioppilaskunta vaikuttaa aktiivisesti kaikkien kampuskaupunkien saamiseksi Reilun kaupan kaupungeiksi.

- Kaupunki- ja kuntavaalivaikuttamisessa yhtenä pääteemana pidetään esillä julkisen liikenteen parantamista.
- Myös Kuopio ja Savonlinna haastetaan Reilun kaupan kaupungeiksi.
- Opiskelija-asumisessa otetaan huomioon saavutettavuuden ja kohtuuhintaisuuden lisäksi myös asuntojen ympäristöystävällisyys.
- ISYY on mukana lisäämässä pyöräilyä kampuskaupungeissa.

7.4 Muut sidosryhmät ja yhteistyötahot

Ylioppilaskunta tekee yhteistyötä monien toimijoiden kanssa. Ylioppilaskunta ottaa ympäristöystävällisyyden huomioon kaikessa toiminnassaan kaikkien eri yhteistyötahojen kanssa. Ylioppilaskunta tiedottaa ympäristöohjelmastaan yhteistyökumppaneilleen ja pyrkii saamaan myös yhteistyötahot ottamaan ympäristönäkökulman huomioon toiminnassaan.